

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/126/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8818201177
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8818201177.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlatory Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobcu: BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 47 967 692, proti žalovanému: J. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. č. XXX, XXX XX X., o zaplatenie sumy 4.362,22 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 3Csp/52/2018-95 zo dňa 06.05.2019 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v jeho napadnutej časti, t.j. čo do zamietnutia žaloby v časti o úroky z úveru za čas od 17.07.2015 do zaplatenia a výroku o trovách konania.

Stranám sporu nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4.288,30 eur spolu s úrokom z úveru vo výške 14,95 % ročne od 25.05.2014 do 16.07.2015 vo výške 767,86 eur, s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 4.288,33 eur od 01.04.2018 do zaplatenia, to všetko v lehote do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Čo do zvyšku žalobu zamietol. Vyslovil, že žalobcovi voči žalovanému priznáva trovy konania v rozsahu 34 % s tým, že o ich výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa pôvodný žalobca - Poštová banka a.s. so sídlom Bratislava domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy na istine vo výške 4.362,22 eur, na dlžných úrokoch z istiny vo výške 3.085,29 eur, zmluvného úroku vo výške 17,90 % ročne zo sumy 4.362,22 eur od 01.04.2018 do zaplatenia, zákonného úroku z omeškania vo výške 5,05% ročne zo sumy 4.362,22 eur od 01.04.2018 do zaplatenia a bankové poplatky vo výške 57,65 eur a žiadal priznať náhradu trov konania. Žaloba bola odôvodnená tým, že právny predchodca žalobcu a žalovaný ako dlžník uzavreli dňa 29.04.2014 Zmluvu o úvere Dobrápôžička č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 4.500 eur, ktorej neoddeliteľnou súčasťou boli Všeobecné obchodné podmienky, Obchodné podmienky pre úver a Sadzobník poplatkov.

3. Prvoinštančný súd uznesením č. k. 3Csp/52/2018-74 zo dňa 05.02.2019 pripustil zmenu strany sporu, keď namiesto žalobcu Poštová banka, a.s., so sídlom Dvořakovo nábrežie 4, Bratislava, IČO: 31 340 890 vstúpil do konania ako žalobca BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO: 47 967 692.

4. Žalovaný sa k žalobe vyjadril tak, že žije v zlej sociálnej situácii, preto dlh môže zaplatiť v 20 eurových splátkach mesačne.

5. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní a citujúc ust. § 261 ods. 6 písm. d) a § 497 Obchodného zákonníka č. 513/1991 Z.z.; § 3 § 39, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1,-3, § 54 ods. 1,2, § 517 ods. 1, 2, Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb., § 3, § 10c Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, aplikujúc z. č. 205/2007 Z.z. o ochrane

spotrebiteľa a poukazujúc na Smernicu Rady 93/13 EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vyhodnotil zmluvu uzavretú právny predchodcom žalobcu a žalovaným ako zmluvu spotrebiteľskú. Zistil, že žalobca a žalovaný uzavreli dňa 29.04.2014 úverovú zmluvu, predmetom ktorej bolo poskytnutie finančných prostriedkov vo výške 4.500 eur, ktoré žalovaný mal splatiť v pravidelných 120 splátkach vo výške 87,00 eur mesačne. Zo strany žalobcu došlo k zosplateniu celého dlhu ku dňu 16.07.2015. V prospech žalobcu žalovaný uhradil sumu 802,92 eur, z toho na istinu 137,78 eur, na poplatky 73,92 eur a na zmluvné úroky 591,22 eur.

6. V ďalšom sa súd prvej inštancie sa zaoberal jednotlivými nárokmi tvoriacimi žalovanú sumu. Prvou žalobcom uplatňovanou sumou je nárok na zaplatenie nezaplatenej istiny vo výške 4.362,22 eur. Je nepochybné, že žalobca poskytol žalovanému úver v sume 4.500 eur, pričom žalovaný uhradil celkovo sumu 137,78 eur, pričom súd vykonané úhrady započítal na úhradu istiny v zmysle ust. § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka a preto žalovaného zaviazal na zaplatenie istiny v sume 4.362,22 eur. Nakoľko však má súd za to, že žalobca nemá nárok na zaplatenie poplatkov, súd žalovaným uhradenú sumu na poplatky vo výške 73,92 eur prirátal k úhrade na istinu, a preto žalovaného zaviazal na zaplatenie istiny vo výške 4.288,30 eur ($4.500 - 137,78 - 73,92 = 4.288,30$ eur).

7. K nároku žalobcu na vyčíslený úrok vo výške 3.085,29 eur s tým, že žalobca si zároveň uplatňoval úrok vo výške 17,90 % ročne z nezaplatenej istiny od 01.04.2018 do zaplatenia. Súd sa zaoberal výškou dohodnutého úroku z úveru, ktorý bol v úverovej zmluve dojednaný vo výške 17,9% ročne. Úroková miera podobného úveru v bankách v čase poskytnutia úveru (04/2014) činila úrok 10,43 % p.a. Dohodnutý ročný úrok z úveru medzi stranami sporu v danom prípade značne neprevyšuje mieru úrokov poskytovaných v tomto období bankami. Vzhľadom na vyššie uvedené závery súd považoval dohodu o výške úrokov za primeranú a v súlade s dobrými mravmi.

8. Poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Obo/143/1998, dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, resp. jeho splátok. Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. Ide o logický záver, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažaniu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahu medzi účastníkmi konania. V danej právnej veci žalobca pristúpil k zosplateniu celého úveru ku dňu 05.01.2016, teda týmto dňom sa stal splatný celý úver, zo strany žalobcu došlo k určeniu lehoty predčasnej konečnej splatnosti a súd dospel k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na úroky z úveru iba do dňa 05.01.2016, potom už nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. Obdobný názor je vyslovený aj v rozhodnutí Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 29.10.2014 sp. zn. 5Co/223/2014, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/85/2013 zo dňa 25.10.2013, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Co/83/2013 zo dňa 0.05.2014. Preto súd zaviazal žalovaného na zaplatenie úroku z úveru vo výške 17,9 % ročne odo dňa splatnosti prvej splátky t.j. od 25.05.2014 do dňa vyhlásenia mimoriadnej splatnosti, t.j. 16.07.2015 a vo zvyšnej časti úrok vo výške 17,9% ročne zo sumy 4.362,22 eur od 01.04.2018 do zaplatenia zamietol.

9. Prvoinštančný súd nepriznal žalobcovi ani nárok na poplatky za upomienky a za bankové poplatky, nakoľko ich považoval za neprimerané, keďže mali predstavovať náklady spojené s ich zaslaním. Žalobca neunesol dôkazné bremeno čo do tvrdenia o oprávnenosti výšky uplatnenej pohľadávky v časti nároku poplatku za upomienky, pretože nepredložil žiadne také dôkazy, ktorými by bolo možné objektívne posúdiť a preveriť výšku pohľadávky, ktorú si uplatňuje za súčasného zhodnotenia predmetného dojednania ako takého, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Zároveň v prípade poplatku takéhoto typu zaň dodávateľ spotrebiteľovi neposkytol žiadne protiplnenie. Predmetný poplatok tak predstavuje iba ďalšiu sankciu v prípade omeškania spotrebiteľa s úhradami dlhu, nie iba skutočnú náhradu nákladov dodávateľa. Uplatňovanie uvedeného poplatku považoval za priečiace sa dobrým mravom v zmysle § 3 a § 39 Občianskeho zákonníka.

10. Vzhľadom na to, že žalovaný sa s plnením svojho peňažného záväzku dňom nasledujúcim po dni vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru dostal do omeškania, preto ho súd zaviazal zaplatiť aj úrok z omeškania v súlade s príslušným ustanovením Občianskeho zákonníka v spojení s nariadením vlády. V čase omeškania bola základná úroková sadzba európskej centrálnej banky vo výške 0,05% p.a. a úrok z omeškania tak predstavuje výšku 5,05 % ročne ako je uvedené vo výroku rozsudku. Tak ako žalobca

žiadal priznať úrok z omeškania od 01.04.2018, súd sa musel v tomto prípade držať žalobného návrhu a priznať mu úrok z omeškania ako požadoval žalobca.

11. Nebolo súdom prvej inštancie vyhovieť požiadavke žalovaného na zaplatenie peňažného plnenia v mesačných splátkach po 20 eur, lebo by bola iba istina splácaná viac ako 17 rokov, preto s poukazom na § 232 ods. 3 a 4 z. č. 160/2015 Z.z. vo výroku súd uložil žalovanému priznané sumy zaplatiť v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

12. Výrok o trovách konania súd prvej inštancie odôvodnil ust. § 255 ods. 2 a § 262 ods. 2 CSP, podľa ktorého, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Z uplatnenej sumy 8.470,62 eur (istina 4.362,22 eur + úrok 3.085,29 eur + úrok 17,90 % vyčíslený ku dňu vyhlásenia rozhodnutia 767,86 eur + úrok z omeškania vyčíslený ku dňu vyhlásenia rozhodnutia 616,19 eur + poplatky) bolo žalobcovi priznaných 5.672,35 eur (istina 4.288,30 eur + úrok 767,86 eur + úrok z omeškania vyčíslený ku dňu vyhlásenia rozhodnutia 616,19 eur), teda žalobca mal v konaní úspech 67 % a neúspech 33 %, čo predstavuje úspech žalovaného. Žalobcovi po odpočítaní úspechu žalovaného vznikol nárok na náhradu trov konania v pomere 34 %.

13. Proti uvedenému rozsudku, a to čo do výroku II. o zamietnutí žaloby v časti o nepriznaní zmluvných úrokov po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, a čo do výroku III. o trovách konania v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Odvolanie dôvodnil podľa § 365 ods. 1 písm. a), f), a h) CSP. Namietal, že rozhodnutie je nepreskúmateľné a arbitrárne, lebo nie je zrejmé, z akého právneho predpisu súd vychádzal, keď uzavrel, že po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalobca nemá nárok na dohodnuté zmluvné úroky. Ak v odôvodnení rozhodnutia bolo poukazované na Uznesenie NS SR sp. zn. 4 Obo/143/1998, jeho závery sú nevyhovujúce potrebám súčasného právneho stavu, keďže po jeho vydaní došlo k vstupu SR do EU, a implementácii smerníc do nášho právneho poriadku, ako aj k vydaniu nových právnych predpisov. Tiež poukázal na znenie § 16 ods. 1 z.č. 129/2010 Z.z. z ktorého a contrario vyvodil, že pri vyhlásení predčasnej splatnosti úveru pre porušenie platobnej disciplíny dlžníka, má veriteľ zachované právo na vrátenie peňažných prostriedkov spolu s dohodnutým úrokom až do okamihu splatenia úveru. K otázke rôznorodosti rozhodovacej praxe súdov čo do priznávania zmluvných úrokov po zosplatnení úveru citoval spisové značky rozhodnutí ÚS SR so záverom o nesúlade toho s princípom právneho štátu. Podľa odvolateľa dohodnuté zmluvné úroky sú akcesorickej povahy, ktorých plnenia je spojené s istinou úveru a ide o odmenu veriteľa za poskytnutie úveru. V ďalšom citoval aj § 503 ods. 3 Obchod. Zákonníka. Zosplatnenie úveru je iba zmena termínu splatnosti, teda ak dlžník je povinný platiť zmluvné úroky v prípade ak platí úver v splátkach, odporuje logike výklad, aby bol oslobodený v prípade zmeny termínu splatnosti. Úroky z úveru sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov na základe úverovej zmluvy predstavujú cenu úveru. Dlžník je povinný platiť úroky od okamihu reálneho poskytnutia peňazí do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Na povinnosť platiť úroky z úveru nemá vplyv ani zosplatnenie úveru. Táto povinnosť zásadne trvá do času reálneho vrátenia poskytnutého úveru. Aj podľa bodu 6.4 Obchodných podmienok ma nárok na dohodnuté úroky aj po predčasnej splatnosti úveru. S uvedeným žalovaný súhlasil. Vzhľadom na fakt, že k vráteniu celej poskytnutej istiny doposiaľ nedošlo, nedošlo ani k zániku dohodnutého záväzku Žalovaného, v zmysle ktorého je povinný naďalej uhrádzať zmluvne dohodnuté úroky. Bolo by absurdným poskytnúť nepoctivému dlžníkovi ochranu v prípade jeho špekulatívneho konania pri predčasnom zosplatnení úveru pre jeho nezaplatenie hneď po čerpaní úveru, kedy by bol povinný platiť iba výhodnejšie úroky z omeškania. Dal do pozornosti tiež § 517 ods. 2 OZ. Dohodnuté úroky predstavujú odmenu za požičanie peňazí, naproti tomu, úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinnosti - nedodržanie dohodnutej doby splatnosti. Zatiaľ čo povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku uvedeného priamo v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva zo zákona ako dôsledok omeškania dlžníka so splnením dlhu. Najvýraznejšie tieto odlišnosti demonštruje skutočnosť, že aj keď dlžník nie je v omeškaní s plnením dlhu, môže veriteľ požadovať úroky dohodnuté v zmluve, na druhej strane, úroky z omeškania môže požadovať pri omeškaní dlžníka aj v prípade bezodplatnej pôžičky. Obidva úroky môže teda veriteľ žiadať popri sebe, a to bez ohľadu na skutočnosť, či ide alebo nejde o občianskoprávny vzťah. Zároveň žalobca uviedol, že zosplatnením úveru nedochádza k zániku zmluvného vzťahu, ale dochádza k zmene obsahu záväzku. V ďalšom žalobca na podporu svojho názoru citoval časť rozhodnutí KS Banská Bystrica a Prešov, ako aj stanovisko JUDr. L'alka. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti zrušila a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alebo žalobe vyhovie a zaviazal žalovaného na náhradu trov konania.

14. K odvolaniu sa žalovaný nevyjadril.

15. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 29.05.2020 a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

16. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadom akých výrokov a rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

17. Keďže odvolanie bolo podané iba čo do zamietavého výroku o nepriznaní dohodnutých úrokov po zosplatnení úveru dňom 16.07.2015 (čo odvolací súd vyvodil z obsahu odvolania) a proti výroku o trovách konania, rozsudok v prevyšujúcej časti sa stal právoplatným v zmysle ust. § 367 ods. 2 CSP.

18. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov i to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS/78/05).

19. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, čo do zamietnutia žaloby v časti o priznanie dohodnutých úrokov z úveru vo výške 17,90 % ročne aj po zosplatnení úveru právnym predchodcom žalobcu ku dňu 16.07.2015, preto sa obmedzuje na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a len na doplnenie a k odvolacím dôvodom v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP uvádza nasledovné.

20. Žalobca v odvolaní namieta aj nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu, pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne správne závery (viď uznesenie NS SR z 27.07.2011, sp. zn. 7Cdo/7/2010).

21. K uvedenému odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci správne posúdil úverovú zmluvu uzavretú medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným dňa 29.04.2014, ktorú vyhodnotil ako spotrebiteľskú, so všetkými dôsledkami s tým spojenými. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie je toho názoru, že po zosplatnení úveru žalobcovi neprináleží zmluvne dohodnutý úrok vo výške 17,90 %, ktorý žalobca požaduje.

22. V odvolaní odvolateľ poukazuje na názor vyslovený v iných rozhodnutiach, aj v rozhodnutí Krajského súdu Prešov, a to sp. zn. 11Co/22/2018, k čomu odvolací súd uvádza, že v predmetnej veci nie je viazaný názorom vysloveným v inej právnej veci.

23. Odvolací súd tiež uvádza, že sa stotožňuje s názorom, že otázka platenia úrokov dojednaných ako cena a odplata za poskytnutie financií v spotrebiteľskom vzťahu v období po splatnosti úverovej istiny, je zásadnou právnou otázkou. Treba tiež prísvedčiť tvrdeniam žalobcu, že aplikačná prax sa v tejto otázke rozchádza. Zástancovia názorovej línie podporujúci platenie zmluvných úrokov popri úrokoch z omeškania prevažne vychádzajú z dispozitívnej normy, ktorá neobmedzuje dobu na poskytnutie finančných prostriedkov a kým úroky z omeškania sú sankciou, tak dohodnuté úroky sú odmenou za užívanie peňazí, a preto ich treba platiť až do ich vrátenia (napr. rozsudok NS ČR z 27.6.2007 sp. zn. 33Odo 657/2005 <<http://merit.slv.cz/33Odo657/2005>>).

24. Je tiež nutné zdôrazniť potrebu vykonať v predmetnej veci ex offo súdnu kontrolu neprijateľných zmluvných podmienok (porov. C-240 až 244/98 Océano Gruppo editoriale). Pre zdôraznenie sa poznamenáva, že dokonca aj v insolvenčnom konaní sa takáto ex offo kontrola musí umožniť, z ktorého dôvodu bola pre porovnanie česká právna úprava tomu brániaca vyhlásená za euronekonformnú (C-377/14 Ernst Georg Radlinger, Helena Radlingerová c/a FINWAY a.s.). O to viac sa takáto kontrola musí vykonať v bežnom spore zo spotrebiteľskej zmluvy.

25. Aj keď žalobca poukazuje na to, že súčasťou zmluvných podmienok je aj povinnosť žalovaného platiť dohodnuté úroky predstavujúce cenu služby aj po splatnosti istiny príp. jej časti, s uvedeným tvrdením nie je možné bezvýhradne súhlasiť. Odvolací súd je toho názoru, že uvedená klauzula je neprijateľná.

Podľa uvedenej podmienky by mal spotrebiteľ platiť úroky aj po skončení obdobia, na ktoré bol úver dojednaný, čo je v rozpore s chápaním výkladu podmienok v neprospech spotrebiteľa.

26. Je nutné konštatovať, že úver je odplátnym právnym úkonom, za ktorý možno dohodnúť úroky a že možno dohodnúť aj obdobie na užívanie finančných prostriedkov (úverové obdobie). Zákon pritom umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstáv poskytnúť úver a žiadať za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Prítom zo zákonom stanovených dôvodov (napr. aj pre nesplácanie úveru) má dodávateľ tiež právo splatnosť posunúť. Niet pritom zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť bližšie neurčenú dobu úroky popri úrokoch z omeškania a takým ustanovením nie je ani ustanovenie § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/>> Občiansky zákonník pre porovnanie v ustanoveniach o pôžičke rovnako takéto pravidlo neuvádza (§§ 657,658). V prípade, ak úver nie je splatený po splatnosti, zákon priznáva za zadržovanie finančných prostriedkov sankcie či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta). Do úvahy prichádzajú prípadne aj iné nároky z porušenia práva vyvolaného dlžníkom (napr. náhrada škody, vydanie bezdôvodného obohatenia). Dôležité je však, že ich povahou ide nie o plnenia tvoriace cenu/odplatu za úver, ale o nároky z porušenia práva.

27. Keďže v spotrebiteľských vzťahoch evidentne prípadná dohoda o platení dohodnutých úrokov aj po zosplatnení má za následok nárast dlhu, zákonite je tu povinnosť vykonania súdnej kontroly prijateľnosti takejto dohody (úrokov popri úrokoch z omeškania a ďalších sankciách). Niet pochybností o tom, že taký odklon od dispozície právnej normy, ktorý sleduje úroky popri úrokoch z omeškania či iných sankciách je v neprospech spotrebiteľa, teda aj žalovaného. Ak by takejto dohody nebolo, zákon by umožňoval žalobcovi uplatniť po splatnosti úroky z omeškania pri pomerne novom pravidle o administratívnom strope na celkové sankcie zakotvené v § 3a nar. vlády 87/1995 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/87/>> Z.z. v znení: „Ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi, sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády; za rozhodujúcu sa považuje ročná percentuálna miera nákladov pre obdobný typ spotrebiteľského úveru. Za sankcie podľa odseku 1 sa považujú úroky z omeškania, zmluvné pokuty a akékoľvek iné plnenia za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov. Ak sankcie podľa odseku 1 dosiahnu výšku poskytnutých peňažných prostriedkov, následné sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú prevýšiť úroky z omeškania podľa tohto nariadenia vlády.“

28. Preto od každého veriteľa konajúceho s odbornou starostlivosťou sa očakáva, že cenu za úverovú službu zjednáva na úverové obdobie na dobu trvania úverovej služby do splatnosti pohľadávky. Práve úroky za úver do splatnosti úveru vyjadrujú cenu úveru a sú teda pojmovo jednoznačne odlišiteľné od sankcií za omeškanie s plnením dlhu spotrebiteľa. Pre prípad omeškania nie inštitút ceny úveru, ale rôzne sankčné mechanizmy za neplnenie povinnosti riešia nároky spojené s omeškaním.

29. Je nepochybné, že nároky na odplátné úroky by žalobcovi patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav zákonnej domnienky, a teda trvanie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ aj spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve. Keďže tento stav netrvá, je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privedená omeškaním spotrebiteľa a súčasne predčasným zosplatnením úveru zo strany veriteľa.

30. Z uvedeného je možné jednoznačne vyvodiť, že zmena záväzku prináša aj zmenu pomerov plnenia a aktivuje režim omeškania v spojení s využitím práva podľa a za podmienok § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> V tejto súvislosti je však potrebné rovnako uviesť, že k predčasnému zosplatneniu záväzku spotrebiteľa došlo konaním veriteľa, a teda, bol to veriteľ, ktorý v súvislosti so zmenou (obsahu) záväzku určil aj režim ďalšieho plnenia záväzku svojím jednostranne adresovaným právnym úkonom.

31. Odvolací súd tiež uvádza, že predčasné zosplatnenie úveru predstavuje jednostranný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej úverovej

istiny. Teda podstatný rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatnenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu v splátkach, ale naraz. Splácanie úveru v splátkach teda na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok tak predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Iný stav však nastáva pri predčasnom a mimoriadnom zosplatnení úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto rozdieli spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov od spotrebiteľa za obdobie po zosplatnení. Ak teda spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom.

32. Súd požiadavku žalobcu na priznanie zmluvných úrokov aj po zosplatnení úveru v žiadnom prípade nemôže akceptovať, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ak by súd takúto požiadavku akceptoval, podporil by nielen hrubú nadvládu veriteľa, ale zároveň by podporoval aj stav, v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky by mu patrili aj za stavu jeho potenciálnej nečinnosti, resp. stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Takéto konanie veriteľa však nepožíva v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titulu na inkasovanie odplatných úrokov po zosplatnení.

33. Je preto treba uviesť, že ak by napriek tomu existovala zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> robí absolútne neplatnou.

34. S názorom, že úroky z úveru sú cenou peňažných prostriedkov a že ich nemožno zamieňať za úroky z omeškania, ktoré sú sankciou za to, že dlžník mešká so splnením peňažného záväzku, sa odvolací súd plne stotožňuje.

35. V prejednávanej právnej veci žalobca pristúpil k zosplatneniu celého úveru ku dňu 16.07.2015, teda týmto dňom sa stal splatný celý úver, zo strany právneho predchodcu žalobcu došlo k určaniu lehoty predčasnej konečnej splatnosti úveru a odvolací súd preto dospel k záveru, že žalobcovi mohol vzniknúť nárok na dohodnuté úroky z úveru iba do dňa 16.07.2015 tak, ako to správne vyhodnotil i súd prvej inštancie.

36. V danej súvislosti je potrebné poukázať aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 476/2012 <<http://merit.slv.cz/IV.US476/2012>>-14 zo dňa 18.09.2012, v ktorom sa uvádza: „Ústavný súd v tejto súvislosti nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu. Krajský súd sa stotožnil s podrobne odôvodneným právnym názorom okresného súdu, jasne, zrozumiteľne a presvedčivo objasnil rozdiel, resp. vzťah medzi úrokmi z dohodnutého úveru a úrokmi z omeškania, ako aj otázku, prečo „zmluvný úrok vo výške 15,8 % ročne od 26. 08. 2009 do zaplatenia“ patrí sťažovateľke iba do splatnosti dlhu, a tiež výšku sumy (a štruktúru žalovanej čiastky) prislúchajúcej, resp. priznanej sťažovateľke, rozšíril vecnú argumentáciu na podporu správnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku okresného súdu, opätovne poukazujúc na štandardnú obchodnoprávnu judikatúru v tejto oblasti. Súčasne sa tým vyrovnal aj s

námietkami sťažovateľky, ktoré sú z veľkej časti totožné s tými, ktoré uplatnila aj na ústavnom súde. Tento výklad považuje ústavný súd za ústavne akceptovateľný.“

37. Odvolací súd poukazuje na to, že základným princípom spotrebiteľských zmlúv je zásada, podľa ktorej nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky (§ 53 ods.5 OZ <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>). Z hľadiska posúdenia nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách Smernica Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách si stanovila práve za cieľ vyvážiť faktickú nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom pozitívnym zásahom štátu. Zásadný posun v prejednávanej otázke predstavuje v spotrebiteľských právnych veciach judikatúra Súdneho dvora Európskej únie.

38. Súdny dvor výkladom smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách stanovil zásadné pravidlo pre kvalifikáciu zmluvnej podmienky za nekalú, ak sa odkláňa od dispozitívnych noriem zákona v neprospech spotrebiteľa (napr.C-415/11, AZIZ) cit. „Článok 3 ods. 1 smernice 93/13 <<http://merit.slv.cz/1smernice93/13>> sa má vykladať v tom zmysle, že: pojem „značná nerovnováha“ ku škode spotrebiteľa treba posúdiť na základe analýzy vnútroštátnych právnych predpisov uplatňovaných v prípade absencie dohody medzi zmluvnými stranami s cieľom posúdiť, či a prípadne v akej miere je právne postavenie spotrebiteľa vyplývajúce zo zmluvy nevýhodnejšie než právne postavenie zakotvené v platnom vnútroštátnom práve. ... - na účely určenia, či dôjde k nerovnováhe „napriek požiadavke dôvery [dobrej viery - neoficiálny preklad]“, treba preveriť, či predajca alebo dodávateľ, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne, mohol rozumne očakávať, že by tento spotrebiteľ súhlasil s dotknutou podmienkou po individuálnom dojednaní“.

39. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 <<http://merit.slv.cz/III.US209/04>>). Odvolací súd so zreteľom na vyššie uvedené má za to, že rozsudok súdu prvej inštancie zodpovedá kritériám daných v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/>> Z rovnakých dôvodov nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami žalobcu, ktoré nemohli spôsobiť zmenu právneho posúdenia veci.

40. Preto odvolací súd vychádzajúc z dôvodov, ktoré uviedol, rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/>> potvrdil.

41. Správne rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci samej zodpovedá aj súvisiaci výrok o trovách konania, ktorý odvolací súd podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/>>, stotožňujúc sa s dôvodmi v rozhodnutí o trovách konania, potvrdil.

42. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/>> v spojení s § 255 ods. 1 CSP. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/>> Žalobca bol v odvolacom konaní neúspešný, preto nemôže mať nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Úspešnému žalovanému žiadne trovy odvolacom konaní nevznikli, ani zo spisu nevyplývajú, preto mu ich odvolací súd nepriznal a vyslovil, že žiadnej zo strán náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

43. Odvolací súd ešte dodáva, že v odôvodnení napadnutého rozsudku boli uvádzané údaje nekorešpondujúce s výrokom I. rozsudku, no keďže tento výrok nebol odvolaním napadnutý, nebolo v kompetencii odvolacieho súdu sa uvedeným zaoberať.

44. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).